Länsstyrelserna

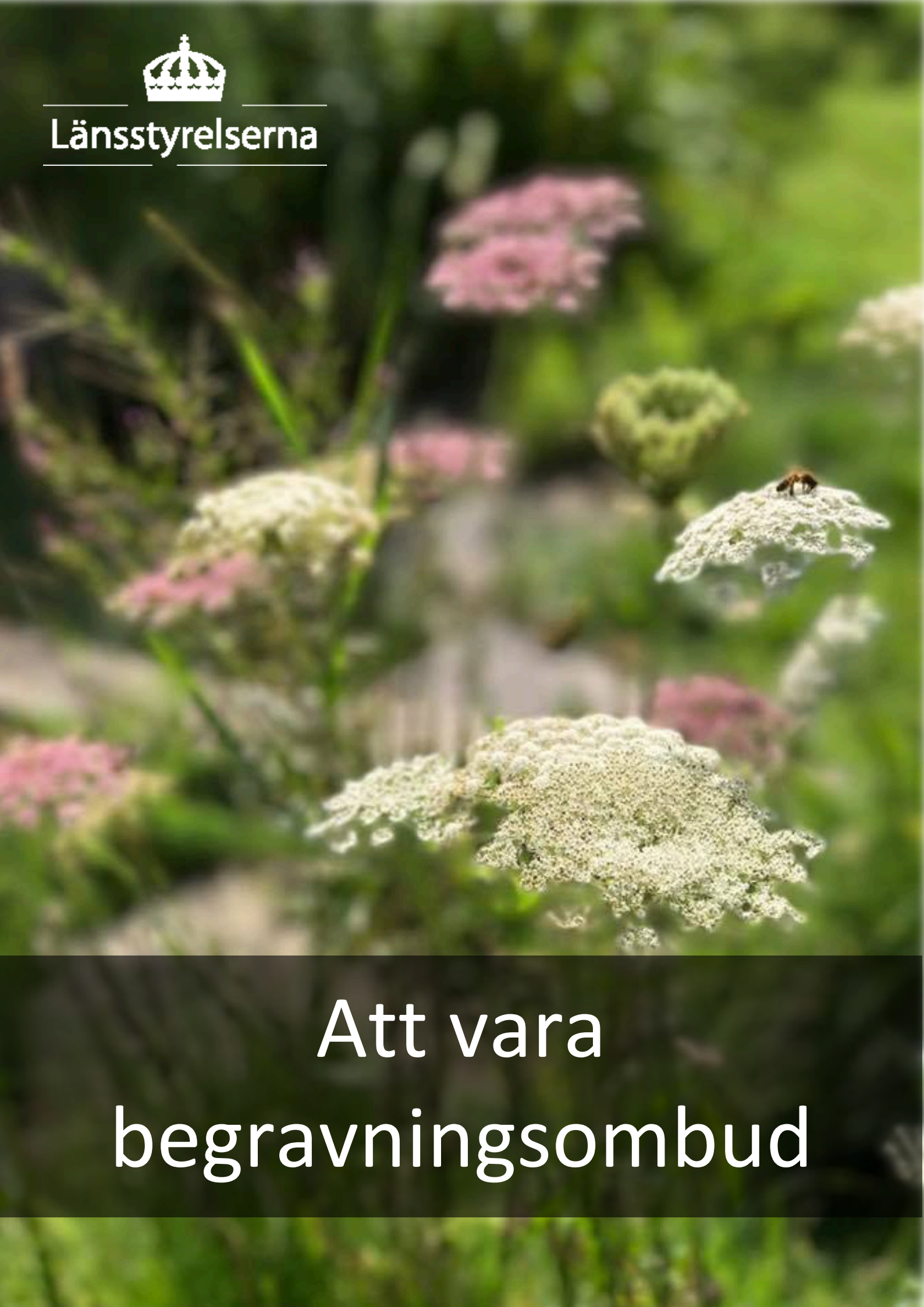

Att vara begravningsombud

Den här broschyren finns också att läsa och ladda ner från vår webbplats www.lansstyrelsen.se

Regler och mer information för begravningsombud hittar du bland annat på följande platser:

- **Begravningslagen**:
  Se 10 kap. SFS 1990:1144

- **Begravningsförordningen**:
  Se 49-58a §§ SFS 1990:1147

- **Länsstyrelsen**:
  Hitta din länsstyrelse på www.lansstyrelsen.se, ange sedan ”begravningsombud” i sökfunktionen, se även sidan 9 i denna broschyr

- **Kammarkollegiet**:
  Se www.kammarkollegiet.se, ange sedan ”för dig som är begravningsombud” i sökfunktionen

- **Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF)**:
  Se www.skkf.se

- **Svenska kyrkan**:
  Se www.svenskakyrkan.se, ange sedan "begravningsverksamheten" i sökfunktionen

Ordlista

Begravningsavgift - en avgift som betalas av alla personer som är folkbokförda i Sverige och som har en kommunalt beskattningsbar inkomst, oavsett vilken livsåskådning personen har. Begravningsavgiften används för att finansiera krematorierna, begravningskapellen och begravningsplatsernas skötsel och skick. Avgiften används också till personalkostnader inom kyrkogårdsförvaltningen som avser kostnader för att hålla begravningsverksamheten i ett ordnat och värdigt skick. Syftet med begravningsavgiften är att alla människor, oavsett livsåskådning, ska få tillgång till en begravningsplats och en begravningsceremoni efter att personen avlidit.

Begravningsombud - en person som utses av Länsstyrelsen för att inom en kommun granska begravningsverksamheten hos huvudmannen.

Begravningsverksamhet – de olika åtgärder som har direkt samband med förvaltningen av allmänna begravningsplatser. Huvudmannen ska bland annat tillhandahålla tillräckligt många gravplatser inom en kommun, kunna erbjuda gravplatser till personer som inte tillhör något kristet samfund, ta emot och förvara stoft, sköta kremering och gravsättning och kunna erbjuda en ceremonilokal utan religiösa symboler för att kunna hålla en begravningsceremoni. I begravningsverksamheten ingår också en skyldighet för huvudmannen att tillhandahålla personal, byggnader, maskiner och övrigt som behövs för att hålla kyrkogårdar och lokaler i ett vårdat och värdigt skick.

Huvudman - församling inom Svenska kyrkan eller kommun som ska anordna och hålla allmänna begravningsplatser för dem som är folkbokförda inom ett visst geografiskt område. Svenska kyrkan är huvudman i alla kommuner, med undantag för Tranås och Stockholm; där är istället kommunerna huvudmän. I den här broschyren kommer vi att använda oss av ordet ”huvudman”, vilket innebär att det är församlingen som avses.

Särredovisning - begravningsverksamheten ska bekostas av begravningsavgiften och avgiften ska användas enbart för att täcka sådana kostnader som huvudmannen har för att sköta begravningsverksamheten. Begravningsavgiften ska således inte täcka andra kostnader som Svenska kyrkan har för sin kyrkliga verksamhet. Av denna anledning är det nödvändigt att Svenska kyrkans intäkter och kostnader för begravningsverksamheten och för övrig kyrklig verksamhet särredovisas för att det ska vara möjligt att fastställa en korrekt avgiftssats för begravningsverksamheten.

Foto: Camilla Zilo

Bakgrund till ombudsrollen

Den 1 januari år 2000 förändrades relationerna mellan staten och Svenska kyrkan. Svenska kyrkan skildes då från staten och är nu ett trossamfund som ansvarar för begravningsverksamheten.

Begravningsverksamheten är en samhällsangelägenhet för alla medborgare och finansieras genom begravningsavgiften. Genom begravningsavgiften betalas vissa transporter i samband med begravningen, kostnader för eventuell kremering, lokal för förvaring och visning av den avlidne, ceremonilokal, gravsättning inklusive gravöppning och återställande av graven.

Begravningsavgiften betalas av var och en som är folkbokförd i Sverige och som har en kommunalt beskattningsbar inkomst, oavsett vilken livsåskådning personen har. Från år 2017 är begravningsavgiften lika hög i alla kommuner som har Svenska kyrkan som huvudman.

Personer som inte tillhör Svenska kyrkan har inte rösträtt till kyrkliga val och är inte heller valbara till förtroendeuppdrag inom kyrkan. De har därmed inte samma möjlighet att direkt påverka eller delta i beslut om till exempel begravningsavgiften eller om planering eller utbyggnader av särskilda gravplatser för dem som inte tillhör något kristet trossamfund. För att öka inflytandet och möjligheterna till påverkan för personer som inte tillhör Svenska kyrkan inrättades begravningsombuden som en kontrollfunktion.

I de kommuner där Svenska kyrkan är ansvarig för begravningsverksamheten ska Länsstyrelsen utse ett eller flera begravningsombud som ska granska hur Svenska kyrkans församlingar tar till vara de personers intressen som inte tillhör Svenska kyrkan. Begravningsombuden ska se till att begravningsavgiften går till rätt ändamål och att kyrkogårdarna och lokalerna sköts på ett korrekt sätt.

Länsstyrelsen utser ombuden på förslag av bland annat kommunen. För att fullgöra uppgiften som begravnings-ombud behövs viss kunskap inom ekonomi och kunskap om och förståelse för olika religioner, livsåskådningar och begravningsseder. Ett ombud utses för en tid av fyra kalenderår.

Begravningsombudets uppdrag

Att vara begravningsombud innebär att du har i uppdrag att säkerställa att de personer som inte tillhör Svenska kyrkan får sina intressen tillgodosedda. Kortfattat innebär detta att du ska se till att begravningsverksamheten sköts på ett korrekt sätt och att de som ansvarar för begravningsverksamheten använder pengarna från begravningsavgiften på rätt sätt, att avgiften går till begravningsverksamheten och inte används till övrig verksamhet inom Svenska kyrkan.

I begravningsverksamheten ingår sådana åtgärder som har direkt samband med förvaltningen av de allmänna begravningsplatserna, det vill säga att alla människor, oavsett livsåskådning, ska få tillgång till en begravningsplats och en begravningsceremoni efter att personen avlidit. Begravningsavgiften ska användas för att finansiera krematorierna, begravningskapellen och begravningsplatsernas skötsel och skick. Avgiften ska också användas till de personalkostnader inom kyrkogårdsförvaltningen som avser kostnader för att hålla begravningsverksamheten i ett ordnat och värdigt skick.

Som begravningsombud förordnas du för ett verksamhetsområde som omfattar församlingarna inom en kommun. Länsstyrelsen får besluta om ett annat verksamhetsområde om det finns skäl för det.

Som begravningsombud ska du:

- Skaffa dig kännedom om hur begravningsverksamheten är organiserad och utförs för dem som inte tillhör Svenska kyrkan och om deras önskemål rörande verksamheten. Du kan till exempel gå utbildningar inom begravningsområdet och kontakta olika trossamfund för en dialog kring olika begravningsseder.
- Informera dem som inte tillhör Svenska kyrkan om din verksamhet och hålla kontakt med företrädare för andra trossamfund än Svenska kyrkan och med andra berörda parter, till exempel begravningsbyråer, församlingar, föreningar, informera genom media och be kommunen publicera information om dig på deras webbplats.
- Hos huvudmannen för begravningsverksamheten föreslå de åtgärder som behövs för att tillgodose beaktansvärda önskemål som kommer till din kännedom. Beaktansvärda önskemål kan till exempel vara fler bokningsbara

tider för begravning för dem som inte tillhör Svenska Kyrkan eller gravplatser anpassade till religiösa och icke religiösa önskemål.

- Skriftligen meddela Kammarkollegiet om du tillstyrker eller avstyrker huvudmannens kostnadsberäkningar avseende begravningsverksamheten. Meddelandet ska lämnas i omedelbar anslutning till att Svenska kyrkan lämnat underrättelse om samtliga sina huvudmäns kostnader för begravningsverksamheten enligt 3 § första stycket förordningen om begravningsavgift. Om du inte håller med om förslaget, utan avstyrker det, ska du lämna en skriftlig motivering och en egen beräkning av kostnaderna.
- **Senast den 15 maj** varje år samråda med den av huvudmannen utsedde revisorn i frågor som rör huvudmannens årsredovisning och kravet på särredovisning av begravningsverksamhetens intäkter och kostnader. Om huvudmannen har utsett två eller flera revisorer är det tillräckligt att samrådet sker med en av dem. *Som stöd vid samrådet kan du använda checklistan som finns i Bilaga 1 i den här broschyren.*
- **Senast den 31 maj** ge in en årsberättelse till länsstyrelsen. Har du flera huvudmän ska en årsberättelse ges in för varje huvudman. Blanketten för årsberättelsen hittar du på länsstyrelsens webb.
  I Bilaga 2 i den här broschyren kan du läsa vad som ska framgå av din årsberättelse.

Utbildning för begravningsombud

Länsstyrelserna ansvarar för utbildningen av begravningsombuden. Du som begravningsombud ska medverka i den utbildning som krävs för fullgörande av ditt uppdrag.

Länsstyrelsen får fakturera församlingen för kostnader som är relaterade till utbildning av de begravningsombud som är verksamma inom huvudmannens förvaltningsområde.

Det finns även externa utbildningar som kan vara till hjälp för att du ska kunna utföra ditt uppdrag, både inom ekonomi och begravningsverksamheten.

Ersättning

Du har som begravningsombud rätt till skälig ersättning av huvudmannen för ditt arbete och dina kostnader. Ersättningen består av ett årligt grundarvode och

ett belopp per sammanträde som du är närvarande vid. Sammanträdesersättning betalas ut endast för protokollförda sammanträden hos en huvudman och sammanträden för samråd med företrädare för andra trossamfund rörande förvaltningen av de särskilda gravplatserna för de som inte tillhör något kristet trossamfund samt för samråd vid anläggning, utvidgning eller väsentlig ändring av en allmän begravningsplats. Sammanträdesarvodet är 450 kronor per sammanträde.

Det årliga grundarvodet betalas i förhållande till folkmängden den 1 januari i kommunen som du utsetts som begravningsombud i enligt följande:

Folkmängd den 1 januari	Grundarvode, kronor
-24 999	8500
25 000-74 999	11 500
75 000-	17 000

Du begär ersättning hos var och en av huvudmännen inom verksamhetsområdet. Grundarvodet ska fördelas lika mellan huvudmännen.

Kontakt

Har du frågor gällande ditt uppdrag eller behöver råd i verksamheten är du välkommen att vända dig till Länsstyrelsen. Det är sex Länsstyrelser som handlägger frågor om förordnande av begravningsombud:

- Länsstyrelsen i Stockholms län, när huvudmannen eller en annan innehavare är verksam i Stockholms och Gotlands län, 010-223 10 00, stockholm@lansstyrelsen.se

- Länsstyrelsen i Örebro län, när huvudmannen eller en annan innehavare är verksam i Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Värmlands, Västmanlands eller Örebro län, 010-224 80 00, orebro@lansstyrelsen.se

- Länsstyrelsen i Östergötlands län, när huvudmannen eller en annan innehavare är verksam i Östergötlands, Jönköpings eller Kalmar län, 010-223 50 00, ostergotland@lansstyrelsen.se

- Länsstyrelsen i Skåne län, när huvudmannen eller en annan innehavare är verksam i Skåne, Kronobergs eller Blekinge län, 010-224 10 00, skane@lansstyrelsen.se

- Länsstyrelsen i Västra Götalands län, när huvudmannen eller en annan innehavare är verksam i Västra Götalands eller Hallands län, 010-224 40 00, vastragotaland@lansstyrelsen.se

- Länsstyrelsen i Norrbottens län, när huvudmannen eller en annan innehavare är verksam i Jämtlands, Norrbottens, Västerbottens eller Västernorrlands län, 010-225 50 00, norrbotten@lansstyrelsen.se

Bilaga 1

Checklista till samrådet med revisor

Du som är begravningsombud ska ha samråd med huvudmannens revisor **senast den 15 maj varje år**. Nedanstående checklista kan användas som stöd vid samrådet med revisor.

Följande uppgifter ska anges i redogörelsen:

- Begravningsombudets namn
- Begravningshuvudmannens namn
- Datum för samrådet

I redogörelsen ska du också redovisa vilka frågor som ställts och diskuterats och vilka svar och kommentarer som revisorn lämnat.

Förslag på frågor som är lämpliga att ställa och diskutera med revisorn:

- Hur har du kontrollerat att särkostnadsredovisningen är korrekt?
- Hur har huvudmannen beräknat fördelning av församlingens centrala kostnader för kyrkoråd, val, expeditionen, ledande tjänsteman och telefonväxel med mera?
- Har huvudmannen personal som tjänstgör både vid kyrklig verksamhet och begravningsverksamhet?
- Hur har huvudmannen fördelat personal- och lokalkostnader mellan kyrklig verksamhet, begravningsverksamhet och serviceverksamhet?
- Hur fördelar huvudmannen maskin- och materialkostnader mellan begravningsverksamhet och serviceverksamhet?
- Hur omfattande är serviceverksamheten av hela omsättningen?
- Vad ingår i serviceverksamheten förutom gravskötsel?
- Hur många skötselavtal tecknade före år 2000 har huvudmannen och hur finansieras dessa?
- Vilka riktlinjer har huvudmannen för att finansiera investeringar och avskrivningar för begravningsverksamheten?
- När det gäller transporter av avlidna i anslutning till ceremoni, vilka principer avgör om det är en kostnad för begravningsavgiften eller den kyrkliga avgiften?
- Har huvudmannen ett ackumulerat över- eller underskott på begravningsavgiften?
- Har huvudmannen kulturantikvariska kostnader som belastar begravningsavgiften?
- Har huvudmannen kostnader för information, trycksaker, annonser med mera som belastar begravningsavgiften, som inte fördelas som centrala kostnader?

Bilaga 2

Checklista inför inlämnande av årsberättelse

Du som är begravningsombud ska ge in en årsberättelse till Länsstyrelsen senast den 31 maj varje år. Har du flera huvudmän ska en årsberättelse ges in för varje huvudman.

Av din årsberättelse ska följande framgå:

- redogörelse för begravningsverksamheten under det närmast föregående kalenderåret,
- redovisning av den tid som du som begravningsombud har lagt ned på sammanträden och annat arbete,
- uppgift om du har genomgått någon utbildning för begravningsombud,
- kostnader för det arbete som du lagt ner i din roll som begravningsombud,
- redogörelse för det samråd som du som begravningsombud ska ha haft med huvudmannens revisor. Av redogörelsen ska särskilt framgå hur kravet på särredovisning har uppfyllts av huvudmannen.

För att Länsstyrelsen ska kunna granska årsberättelserna krävs att du fyller i samtliga uppgifter i årsberättelsen. Fyll i så utförligt som möjligt. Om det finns anledning att rikta någon anmärkning mot församlingens sätt att sköta begravningsverksamheten ska du uppge detta i din årsberättelse.

Länsstyrelserna